

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.6.2014 г.
COM(2014) 313 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно транспонирането от държавите членки на Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства

СЪДЪРЖАНИЕ

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно транспонирането от държавите членки на Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства

1.	Въведение	3
1.1.	Цел и приложно поле на рамковото решение	3
1.2.	Гаранции за основните права.....	4
1.3.	Основни елементи на рамковото решение	4
1.4.	Актуално състояние на транспонирането и последици от нетранспонирането... 5	
2.	Оценка на транспонирането на рамковото решение от държавите членки	6
2.1.	Предварителна оценка на получените досега разпоредби за транспониране	6
2.2.	Оценка на определени ключови разпоредби на рамковото решение	6
2.2.1.	Компетентни органи	6
2.2.2.	Езиков режим.....	7
2.2.3.	Обмен на информация по случая.....	7
2.2.4.	Процедура за преки консултации и постигане на консенсус	9
2.2.4.1.	Процедура за преки консултации	9
2.2.4.2.	Резултат от преките консултации и постигането на консенсус по членове 10 и 11	10
3.	Заключение	11

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Цел и приложно поле на рамковото решение

В едно истинско пространство на правосъдие, основаващо се на взаимно доверие, гражданите могат оправдано да очакват безопасност, сигурност и защита срещу престъпността в Европейския съюз, като същевременно имат доверие, че основните им права се зачитат, когато те се окажат въввлечени в наказателни производства като обвиняеми.

Европейският съюз въведе различни инструменти за повишаване на ефективността на борбата с трансграничната престъпност. Престъпна дейност може да се осъществява на територията на няколко държави членки: например приготвянето за дадено престъпление може да се осъществи в една държава членка, а самото престъпление може да се извърши в друга държава членка; извършителите на престъплението могат да бъдат арестувани в трета държава членка, а активите, придобити в резултат на престъплението, могат да бъдат прехвърлени в четвърта държава членка. Това води до ситуации, при които е възможно няколко държави членки да имат правомощия за провеждане на наказателни разследвания по отношение на престъплението и за образуване на наказателни производства срещу предполагаемите извършители. Това създава предизвикателства не само по отношение на координацията и ефективността на наказателното преследване, но също така и по отношение на зачитането на основния принцип на наказателното право, заложен също и в Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), че дадено лице не може да бъде подложено на наказателно преследване и осъдено два пъти за едно и също престъпление.¹

Европейският съюз прие Рамково решение 2009/948/ЈНА на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства², чиято цел е да се предотвратят ненужни паралелни наказателни производства във връзка с едни и същи факти и едно и също лице в Европейския съюз.

В интерес на ефективното наказателно правосъдие в рамките на европейското пространство на правосъдие е да се гарантира, че наказателните производства се провеждат в най-подходящата държава членка, например в държавата, където е била извършена по-голямата част от престъпната дейност, където са настъпили по-голямата част от вредите или където заподозряното или обвиненото лице или жертвите имат значителни интереси. Тази юрисдикция трябва да се избере по обективен и прозрачен начин, за да се гарантира правна сигурност за гражданите и за да се подобри съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси между органи, които могат да упражняват паралелна компетентност.

¹ Член 50 от Хартата на основните права на ЕС („*Ne bis in idem*“): „**Право на всеки да не бъде съден или наказан два пъти за едно и също престъпление:** Никой не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказан за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден на територията на Съюза с окончателно съдебно решение в съответствие със закона.“

² Инициативата за това решение беше на Чешката република, Република Полша, Република Словения, Словашката република и Кралство Швеция.

Това рамково решение е първата важна стъпка в законодателството на Европейския съюз за предотвратяване на спорове за компетентност.³ В контекста на все по-силно изразеното международно измерение на престъпността в рамките на Европейския съюз, тази мярка предоставя добавена стойност чрез подобряване на правилното функциониране на европейското пространство на правосъдие. Тя следователно също така допринася за ефикасното наказателно правораздаване в държавите членки.

С настоящия доклад се цели да се направи предварителна оценка на националните разпоредби за транспониране, които вече са получени от Комисията.

Считано от 1 декември 2014 г. — датата на изтичането на петгодишния преходен период съгласно Договора от Лисабон, правораздавателните правомощия на Съда на ЕС и правомощията на Комисията в производството по установяване на неизпълнение на задължения ще се прилагат изцяло по отношение на достижения на правото ЕС отпреди Договора от Лисабон в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и полицейското сътрудничество.

1.2. Гаранции за основните права

Този инструмент зачита основните права и спазва принципите, заложи в член 6 от Договора за ЕС и отразени в Хартата на основните права на ЕС. С влизането в сила на Договора от Лисабон Хартата стана правно обвързваща и правото на всеки да не бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление беше укрепено. Член 50 от Хартата утвърждава принципа „ne bis in idem“, които държавите членки, в съответствие с член 51 от Хартата, са длъжни да зачитат, спазват и насърчават при прилагането на правото на ЕС.

Принципът „ne bis in idem“ се съдържа в членове 54-58 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген (КПСШ), както са тълкувани от Съда на Европейския съюз (СЕС) по няколко дела.⁴

1.3. Основни елементи на рамковото решение

Рамковото решение определя процедурата, по която националните компетентни органи на държавите — членки на ЕС, се свързват едни с други, когато имат основателни причини да считат, че се провеждат паралелни производства в друга(и) държава(и) — членка(и) на ЕС. В такъв случай националният компетентен орган трябва да поиска потвърждение за наличието на такова паралелно производство от компетентния орган на друга държава членка. Търсеният за контакт орган трябва да отговори без излишно забавяне или в рамките на срок, посочен от търсещия контакт орган.

Тази мярка също така установява рамката за процедурата, по която тези органи влизат в преки консултации, когато е открито наличие на паралелни производства, с цел постигане на ефективно споразумение относно това коя от

³ Конвенцията на Съвета на Европа за трансфер на производства по наказателни дела от 1972 г. влезе в сила едва в 13 държави — членки на ЕС.

⁴ Вж. например решения на Съда на Европейския съюз по дела C-187/01 и C-385/01 *Gözütok и Brügger*, C-436/04 *Van Esbroeck*, C-367/05 *Kraaijenbrink*, C-150/05 *Van Straaten*, C-297/07 *Klaus Bourquain*, C-261/09 *Gaetano Mantello*.

съответните държави членки е в най-добра позиция да продължи наказателното преследване на престъплението. За предпочитане е консултацията да доведе до съсредоточаване на производство в една държава членка, например чрез трансфер на наказателни производства. За да постигнат консенсус, компетентните органи следва да прилагат подходящи критерии, които може да включват посочените в насоките, публикувани в годишния доклад на Евроюст за 2003 г., и да вземат предвид например мястото, където е извършена по-голямата част от престъпното деяние; мястото, където е понесена по-голямата част от загубата; местонахождението на заподозряното или обвиняемото лице и възможностите да се осигури неговото предаване на или екстрадиране към други юрисдикции; гражданството или пребиваването на заподозряното или обвиняемото лице; значими интереси на заподозряното или обвиняемото лице; значими интереси на жертвите и на свидетелите; допустимостта на доказателствата или възможността за евентуални забавяния.

Ако не бъде постигнато съгласие, случаят се отнася до Евроюст, ако е подходящо и при условие, че той попада в рамките на компетентността на Евроюст. Тъй като Евроюст е изключително подходящ да предоставя помощ при решаването на спорове за компетентност, отнасянето на случаи до Евроюст следва да е обичайният подход, когато не е възможно да се постигне консенсус.⁵

1.4. Актуално състояние на транспонирането и последици от нетранспонирането

Към момента на изготвяне на настоящия доклад Комисията получи уведомления относно националните разпоредби за транспониране от следните 15 държави членки: **AT, BE, CY, CZ, DE, FI, HU, HR, LV, NL, PL, PT, RO, SI** и **SK**.

Повече от една година след крайната дата за транспониране 13 държави членки все още не са изпратили уведомления за мерките за транспониране на задълженията, произтичащи от това рамково решение: **BG, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LU, MT, SE** и **UK**.

7 държави членки информираха Комисията, че са в процес на изготвяне на съответните мерки за транспониране на национално равнище (**BG, EL, ES, FR, LT, MT** и **SE**). Нито една от тези държави членки обаче не прие мерките, нито уведоми Комисията преди началото на април 2014 г.

Таблица за актуалното състояние на транспонирането на рамковото решение, може да бъде намерена в приложението.

⁵ Решение 2002/187/ПВС на Съвета от 28 февруари 2002 г. за създаване на Евроюст, изменено с Решение на 2009/426/ПВС на Съвета от 16 декември 2008 г. за укрепване на Евроюст. В годишния доклад на Евроюст за 2012 г. се посочва, че Евроюст се възползва в ограничени случаи официално от правомощията си да отправя препоръки за предотвратяването и преодоляването на позитивни или негативни конфликти на юрисдикции. Уведомленията показват, че мнозинството от държавите членки са транспонирали член 12 (Сътрудничество с Евроюст) по гъвкав начин, посочвайки, че по принцип „ако органите не успеят да постигнат консенсус относно ефективно решение, въпросът може да бъде отнесен до Евроюст“. Само една държава членка гарантира изрично в мярката си за транспониране ролята на наръчника на Евроюст от 2003 г., озаглавен „Насоки за определяне коя юрисдикция да поеме наказателното преследване“.

Рамковите решения трябва да бъдат транспонирани от държавите членки, като всеки друг акт от достиженията на правото на ЕС. По своята същност рамковите решения са обвързващи за държавите членки по отношение на резултатите, които трябва да бъдат постигнати, но право на националните органи е да изберат формата и метода на транспониране.

Нетранспонирането на рамковите решения от някои държави членки представлява проблем, тъй като държавите членки, които правилно са транспонирали рамковите решения, не могат да се възползват от разпоредбите им за сътрудничество в отношенията си с държавите членки, които не са ги транспонирали навреме. Всъщност принципът на взаимно признаване, който е в основата на европейското пространство на правосъдие, за чието действие допринася това рамково решение, не може да функционира, ако инструментите не се транспонират правилно във всички държави членки, участващи в него. Вследствие на това при сътрудничеството с държава членка, която не е транспонирала рамковото решение навреме, дори тези държави членки, които са го транспонирали, ще трябва да разчитат на хаотичната и често отнемаща прекалено време практика на традиционна правна взаимопомощ по наказателноправни въпроси без надеждна гаранция за навременното откриване на „bis in idem“ случаи, което следва да се извърши в ранните етапи на наказателното производство. Подобна практика увеличава значително риска от двойно наказателно преследване за едно и също деяние.

2. ОЦЕНКА НА ТРАНСПОНИРАНЕТО НА РАМКОВОТО РЕШЕНИЕ ОТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

2.1. Предварителна оценка на получените досега разпоредби за транспониране⁶

В настоящият доклад се поставя акцент върху избрани разпоредби, които представляват същината на рамковото решение с оглед на неговите цели.

Като цяло държавите членки са избрали различни методи и подходи за транспониране на рамковото решение. Някои държави членки избраха да транспонират рамковото решение в националното си наказателноправно законодателство (AT, CZ, DE, FI, HR, HU, LV, PT, RO, SI и SK), една държава членка — в административен акт (CY), а две държави членки транспонираха рамковото решение във вътрешната си (административна) процедура (BE, NL).

Тъй като това е предварителна оценка, твърде рано е да се правят общи заключения относно качеството на транспонирането. Това се дължи също така на факта, че много държави членки все още не са изпълнили задължението си да транспонират рамковото решение. Освен това на този етап държавите членки имат слаб практически опит в прилагането на това рамково решение.

⁶ Когато мярката за транспониране не съдържа специфични разпоредби относно определени елементи от рамковото решение, в настоящия доклад се посочва, че съответните държави членки не са транспонирали тези елементи.

2.2. Оценка на определени ключови разпоредби на рамковото решение

2.2.1. Компетентни органи

Принципът за пряк контакт между компетентните органи, установен в член 4, е основно изискване.

Съгласно член 4 държавите членки са задължени да определят кои национални съдебни или несъдебни органи са компетентни за целите на това рамково решение. Освен това, като субсидиарен помощен елемент, всяка държава членка може да определи също един или повече централни органи, които да отговорят за административното придвижване и получаване на исканията за информация, както и за подпомагане на компетентните органи, ако това се налага от организацията на нейната вътрешна система.

В повечето държави членки компетентните органи за изпълнение на задачи съгласно рамковото решение са съдебни органи, като например съдилища (CZ, PL, RO, SK) или прокурори (AT, BE, CZ, DE, FI, HR, NL, PL, RO, SI, SK, UK). Полицейски органи, като например полицейски служители, отговарящи за разследването, бяха определени в малък брой от държавите членки (FI, CY⁷, LV). В допълнение в CZ, LV⁸, RO и SI се прави разграничение между компетентните органи в зависимост от фазата на производството.

Централен орган със спомагателна/подпомагаща роля е определен в малка част от държавите членки, например в HU⁹, FI, PT¹⁰, RO и до известна степен в CZ.

Държавите членки, определили централни органи за осъществяване на задачите съгласно това рамково решение, трябва да спазват разпоредбата, съгласно която тези органи функционират само като субсидиарни органи и по правило принципът за пряк контакт между компетентните органи следва да бъдат надлежно зачитан.

2.2.2. Езиков режим

С цел да се гарантира ефикасно сътрудничество между компетентните органи в контекста на това рамково решение, е необходимо компетентните органи на държавите членки да бъдат информирани за езиците, които трябва да се използват в рамките на процедурата за установяване на контакт.

Съгласно член 14 държавите членки декларират кои езици, сред официалните езици на институциите на Съюза, могат да се използват за процедурата за установяване на контакт (*глава 2*). В допълнение компетентните органи са свободни да се споразумеят да използват който и да е език в хода на своите преки консултации.

Например SK изисква използване на словашки език единствено за процедурите, предвидени в глава 2. Освен използването на своя официален език някои държави членки приемат така също и използването на английски

⁷ В CY полицията бе определена за компетентен орган, по-конкретно Отделът за международно полицейско сътрудничество и сътрудничество в Европейския съюз (ОМПССЕС).

⁸ Освен полицията, в LV за компетентни органи са определени Главната прокуратура и Министерството на правосъдието.

⁹ За целите на член 4 HU определи за компетентен орган единствено Главната прокуратура.

¹⁰ За целите на член 4 PT определи за компетентен орган единствено Главната прокуратура.

език (CY, NL, HU and SI) или на някои езици, влизащи в употреба в контекста на съответното географско съседство (CZ, NL, FI).

Повечето държави членки прилагат определена степен на гъвкавост, като посочват, че компетентният орган може в допълнение да приеме искания за контакт на друг език, различен от указания, на взаимна основа (AT, PT), ако не съществува пречка за неговото използване (FI, RO), или при (устни) контакти, доколкото езикът се разбира и говори от страните в консултациите (NL, BE, SI).

Повечето държави членки направиха надлежни уведомления за своя езиков режим за приемане на искания. 3 държави членки (DE, HR and LV) не посочиха своите мерки за транспониране относно езиковия режим.

2.2.3. Обмен на информация по случая

(член 5 — Задължение за установяване на контакт, член 6 — Задължение за отговор, член 7 — Средства за комуникация, член 8 — Минимална информация, която да се предоставя в искането, член 9 — Минимална информация, която да се предоставя в отговора)

Що се касае до член 5, параграф 1 от това рамково решение, съгласно който от държавите членки се изисква да установят контакт помежду си, когато имат „основателни причини“ да считат, че се провежда паралелно производство, на практика всички държави членки са транспонирали точно тези думи в техните мерки за транспониране (с изключение¹¹ на DE, HR, HU, LV, PL и PT). NL и RO подробно са описали в мерките за транспониране това, което считат, че представлява „основателни причини“.¹²

В това отношение следва да се спомене ролята на Европейската съдебна мрежа (ЕСМ) (член 5, параграф 2). Мрежата беше създадена главно с цел подобряване на отношенията между компетентните органи във връзка с обмена на информация. Този ефикасен и неформален начин за бърз обмен на информация често може да допринесе и за по-добрата информираност относно текущи наказателни производства, провеждани в две или повече държави членки по отношение на същите или свързани факти.

В мерките за транспониране на BE, FI, HR, HU, NL, PL, RO и SK има позоваване на Европейската съдебна мрежа, което може да спомогне за насърчаване на преките контакти между практикуващите лица.

Съгласно член 6, параграф 1 от това рамково решение, търсените за контакт органи отговарят на исканията в „разумен срок“, посочен от търсещия контакт орган, или без излишно забавяне. BE, CZ, FI, HR, HU, RO, PL и SK са транспонирали член 6 от това рамково решение почти буквално в

¹¹ Някои държави членки използват малко по-различна терминология, като например „когато е обосновано или когато е установено, че се провеждат паралелни производства“.

¹² Съгласно мярката за транспониране на NL: „основателни причини винаги са налице, ако заподозряно лице посочи, че тя/той е субект на паралелно наказателно производство в друга държава членка; ако от искане за правна помощ, отправено от компетентен орган в друга държава членка става ясно, че такова производство може да е в ход; ако полицейските или съдебните органи предоставят информация, въз основа на която може да се предположи, че е в ход паралелно наказателно производство; или ако от наказателно разследване, провеждано в Нидерландия, стане ясно, че може да е в ход паралелно наказателно производство.“

националните си разпоредби/мерки, като единствените изключения са FI, която е изтъквала изискването за информиране „без излишно забавяне“ като „незабавно“, и LV, която е изтъквала това изискване като „възможно най-скоро“.

Мерките за транспониране на NL и SI също се различават в това отношение: NL приложи „с необходимата бързина“, SI изглежда е транспонирала разпоредбата в обратния ред, тъй като изисква отговор „незабавно или най-късно в рамките на срока, посочен в искането“. Освен това SI изисква от собствените си органи да определят „подходящ срок“ за търсещите контакт органи.

Важно е да се изтъкне, че AT, DE, LV, NL, PL, PT, RO и SK са пропуснали да транспонират елемента на член 6, параграф 1 от това рамково решение, изискващ от държавите да разглеждат исканията в случаите, когато заподозряното лице е задържано, в спешен порядък.

В транспонирането на тази разпоредба NL се различава от други държави членки, като предоставя силна роля на *Международните центрове за правна помощ* (IRC).¹³

DE не е транспонирала буквално член 6 от това рамково решение в националното си законодателство. Вместо това член 59 от *Закона за международната помощ по наказателни дела* гарантира по принцип, че ако разпоредби на ЕС установяват задължение за сътрудничество, това трябва да бъде отчетено при упражняването на дискреционни правомощия.

BE, CZ, HR, HU, FI, NL, RO, и SI приемат всякаква форма на комуникация, включително електронна комуникация, при условие че тя може да бъде отразена в писмена форма. SI подчертава, че избраните средства за комуникация трябва да предоставят достатъчна защита на личните данни. Следните държави не са уточнили техните средства за комуникация: AT, CY, DE, LV, PL, PT, RO и SK. Държавите членки, които не са въвели средства за комуникация, позволяващи създаването на писмена следа, не изпълняват ключово изискване от глава 2 относно обмена на информация.

AT, BE, CZ, FI, HR, HU, LV, NL, RO, SI, и SK са транспонирали формулировките на членове 8 и 9 от това рамково решение относно минималната информация, която трябва да бъде предоставена в искането или в отговора, (почти) пряко в техните национални мерки. Тези държави членки, които не са транспонирали минималните изисквания за информация съгласно членове 8 и 9 нито в националното законодателство, нито във вътрешни правила със задължителна сила, следователно не изпълняват основно задължение, произтичащо от рамковото решение, и се насърчават да преразгледат и приведат своите национални мерки за транспониране в съответствие с разпоредбите на рамковото решение.

¹³

Искания от страна на компетентните органи в други държави членки ще бъдат изпратени непосредствено на прокурора или препратени от международен център за правна помощ (IRC). Ако дадено искане бъде получено непосредствено от прокурор, той или тя следва да уведоми международния център за правна помощ (IRC).

2.2.4. Процедура за преки консултации и постигане на консенсус

(член 10 — Задължение за започване на преки консултации; член 11 — Процедура за постигане на консенсус; член 12 — Сътрудничество с Евроюст)

2.2.4.1. Процедура за преки консултации

Повечето държави членки използват формулировка, подобна на тази в член 10, параграф 1 от това рамково решение, за да транспонират това задължение в националното право/националните мерки (AT, BE, CZ, FI, HR, HU, NL, PL, RO, SI, SK). Някои държави членки обаче са включили допълнителни процедури или насоки като част от процедурата за преки консултации и постигане на консенсус. Например мярката за транспониране на NL предполага, че международните центрове за правна помощ (IRCS) могат да предоставят съдействие при контакта между държавите членки. Мярката за транспониране на BE предвижда, че при прилагането на настоящия член „трябва да бъдат взети предвид всички релевантни фактори, включително фактическите елементи и правните въпроси“.

Освен това съгласно мярката за транспониране на BE съответният прокурор, в случай на паралелно или съвместно разследване, осъществява връзка със съответния орган в друга държава членка с оглед на процедурните въпроси на наказателното преследване и, доколкото това е възможно, установява общи срокове, за да се предотврати спор за компетентност и да се гарантира по-голяма ефикасност в наказателно преследване, съдебния процес и изпълнението на присъдата.

Въпреки че тази мярка за транспониране не е буквален превод на текста на член 10 от това рамково решение, тя отразява неговия дух. BE отива по-далеч от рамковото решение, като задължава държавите членки да влезнат в преки консултации, когато срещу лице, чието предаване се иска съгласно европейска заповед за арест, се осъществява наказателно преследване в Белгия за същото престъпление, за което е била издадена европейската заповед за арест.¹⁴

Законът на PL постановява, че „когато интересите на правосъдието го изискват“, съдът или прокурорът се консултира с компетентния съд или друг орган на държавата — членка на ЕС, където е образувано наказателното производство за същото престъпление спрямо същото лице, и отправя искане да поеме или да прехвърли наказателното преследване.

Съгласно правото на СУ следователите, ако е необходимо, не следва да се колебаят да поискат съдействие от Отдела за международно полицейско сътрудничество и сътрудничество в Европейския съюз, който може да поиска съдействие и/или указания от Правния отдел в случаите, когато това е необходимо.

По предварително заключение изглежда, че член 10, параграф 2 от това рамково решение, съдържащо задължение за държавите членки да се информират взаимно за всички важни процесуални мерки, които са предприели в хода на производството, е бил пряко транспониран в националното

¹⁴

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:en:HTML>.

законодателство или националните мерки на AT, BE, CZ, HR, HU, FI, NL, PL, RO, SI, и SK.¹⁵

Следните държави членки се позоваха на използването на изключението, свързано националната сигурност¹⁶, по отношение на задължението за отговор на исканията на други компетентни органи: AT, BE, CZ, FI, HR, HU, NL, PL, RO, SI и SK.

Някои държави членки подчертаха, че техният национален прокурор не е задължен да прекрати или да образува производство в рамките на тези консултации. Ако дори след посредничеството на Евроюст не може да бъде постигнато съгласие за съсредоточаването на наказателните преследвания в една държава членка, прокурорът може да образува наказателно производство за всяко престъпление в рамките на неговата юрисдикция (BE, NL). SI добави, че преките консултации не засягат образуването или провеждането на досъдебно наказателно производство.

2.2.4.2. Резултат от преките консултации и постигането на консенсус по членове 10 и 11

Държавите членки са посочили следните сценарии като възможни резултати на преките консултации с оглед установяване на оптималното място за наказателно преследване и/или съдебен процес.

- Съсредоточаване/трансфер на разследвания или производства, за да се осигури наказателно преследване на обвиняемия в една държава членка (AT, BE, HR, HU, FI, RO, SI и NL). В PL поемането или трансфера на наказателно преследване се извършва само *„когато интересите на правосъдието го изискват“*;
- Временно преустановяване на наказателното производство по друг подходящ начин (FI);
- Спиране на разследването (NL, HR). HR уточни, че *„когато наказателното производство в друга държава членка е приключило с решение, което има силата на пресъдено нещо, прокуратурата спира наказателното преследване или оттегля обвиненията и информира съда за това“*;
- Провеждане на паралелни разследвания в двете държави членки при тясно сътрудничество и контакти между тях (BE, NL);
- Създаване на съвместен екип за разследване (BE, NL).

¹⁵ Например законът на PL предвижда, че по искане на компетентния орган се предоставя информация по отношение на процедурата за превантивни мерки, както и друга информация. Мярката на NL добавя, че на прокурора се препоръчва да постигне споразумение с компетентния орган относно начина за документиране на обменената информация и нейното използване в наказателното производство. Законът на HU предвижда, че когато консултациите започнат, прокуратурата спира разследването или съдът спира производството, в зависимост от случая. Главният прокурор уведомява компетентния орган в другата държава членка за спирането на наказателното производство.

¹⁶ Ако исканата конкретна информация би накърнила значими национални интереси в областта на сигурността или поставила под заплаха безопасността на физически лица, компетентният орган не е задължен да предостави информацията в отделния случай.

SI посочи подробно кои обстоятелства следва да бъдат взети предвид в хода на преките консултации за да постигане на консенсус: „разглеждат се всички факти и доказателства по делото, както и всички обстоятелства от значение за постигане на консенсус.“ В тази връзка е особено важно „да бъдат взети предвид интересите на наказателното производство, разходната ефективност на наказателното преследване, защитата на семейния живот, а така също и разходите, които са направени или предстоят да бъдат направени във връзка със досъдебното или съдебното производство, но не и размерът на предвиденото от закона наказание.“¹⁷

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Това рамково решение е първата съществена стъпка за предотвратяване нарушения на принципа „ne bis in idem“ по време на наказателното производство и за избягване на риска от неадекватно упражняване на компетентност от държавите членки. Налице са значителни разлики в степента на транспониране. Макар че следва да се признаят усилията на 15-те държави членки, които са транспонирали рамковото към днешна дата, нивото на транспониране на този важен законодателен акт далеч не е задоволително, тъй като 13 други държави членки не са го транспонирали.
- Частичното и непълно транспониране на това рамково решение затруднява ефективното функциониране на европейското пространство на правосъдие. Освен това в определени случаи то може да накърни оправданите правни очаквания на гражданите на ЕС. Националните разпоредби за транспониране, получени от 12 държави членки, като цяло изглеждат задоволителни, особено по отношение на най-важните въпроси, като например механизма за обмен на информация и процедурата за консултации (AT, BE, CY, CZ, FI, HR, HU, NL, PL, RO, SI, SK).
- Държавите членки се насърчават да предоставят точни статистически данни за трансфера на производства към други държави членки, въз основа на които да може да се направи оценка на ефикасно прилагане на това рамково решение на практика.
- Накрая, само може да се съжалева за закъснялото транспониране, тъй като това рамково решение има потенциала да увеличи ефикасността на наказателното правораздаване по дела с трансграничен елемент, като спестява на компетентните органи в наказателното производство време и човешки и финансови ресурси.

¹⁷

В HU, в хода на консултациите, страните вземат под внимание всички значими аспекти, свързани с решаването на това коя държава членка следва да продължи наказателното производство. Такива значими аспекти могат да включват по-специално фазата, до която е стигнало наказателното производство, въпросите относно това в коя държава членка има повече налични доказателства и дали текущите наказателни производства в различните държави членки са свързани с други наказателни производства в същата държава, мястото, където е задържано обвиняемото лице, или неговото гражданство.

- От първостепенно значение за всички държави членки е да обърнат внимание на настоящия доклад и да се възползват от възможността да предоставят всякаква допълнителна информация в това отношение на Комисията, за да изпълнят своите задължения по Договора. Освен това Комисията насърчава онези държави членки, които са посочили, че подготвят съответното законодателство, да приемат тези национални мерки и да ги съобщят възможно най-скоро. Комисията насърчава всички държави членки, които все още не са го сторили, да вземат бързи мерки за възможно най-пълното транспониране на това рамково решение. Освен това Комисията приканва държавите членки, които не са го транспонирали правилно, да преразгледат и приведат националното си законодателство за транспониране в съответствие с разпоредбите на това рамковото решение.